

ОРГАНИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ В УКРАЇНІ

Кримінально-виконавча політика є одним з напрямів державної політики. Здійснення цього напрямку державної політики відбувається на базі норм Конституції України, Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України) та інших нормативно-правових актів.

Відповідно до ч. 1 ст. 11 КВК України, реалізація державної політики у сфері виконання покарань здійснюється наступними органами: центральний орган виконавчої влади — Державна пенітенціарна служба України та її територіальні органи — управління, кримінально-виконавча інспекція [1]. Державну пенітенціарну службу України було утворено шляхом реорганізації Державного департаменту України з виконання покарань згідно з Указом Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» від 9 грудня 2010 р. № 1085/2010 [2].

Відповідно до п. 1 Положення про Державну пенітенціарну службу від 6 квітня 2011 р. № 394/2011 [3], Державна пенітенціарна служба України (далі — ДПтС України) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якої спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра юстиції України, входить до системи органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики у сфері виконання кримінальних покарань. Відповідно до п. 3 Положення, основними завданнями ДПтС України є: 1) реалізація державної політики у сфері виконання кримінальних покарань; 2) внесення пропозицій щодо формування державної політики у сфері виконання кримінальних покарань;

3) забезпечення формування системи наглядових, соціальних, виховних та профілактичних заходів, які застосовуються до засуджених та осіб, узятих під варту; 4) контроль за дотриманням прав людини і громадянина, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань, реалізацією законних прав та інтересів засуджених і осіб, узятих під варту.

Територіальні органи Державної пенітенціарної служби України створені на підставі відповідної постанови Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2011 р. № 1062 на базі органів Державного департаменту України з питань виконання покарань. Всього функціонує 23 управління Державної пенітенціарної служби та 2 відділи Державної пенітенціарної служби України.

У структурі Державної пенітенціарної служби діє 697 кримінально-виконавчих інспекцій. Станом на 1 жовтня 2013 р. на обліку у 697 підрозділах кримінально-виконавчої інспекції перебуває 136312 засуджених до кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі. Згідно із ч. 1 ст. 13 КВК України, кримінально-виконавча інспекція виконує покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт та повідомляє суд, який ухвалив вирок, про прийняття вироку до виконання та про закінчення виконання таких покарань у триденний термін.

Кримінально-виконавча інспекція здійснює контроль за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, а також звільнених від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років (ч. 2 ст. 13 КВК України).

Кримінально-виконавча інспекція встановлює періодичність та дні проведення реєстрації засуджених до покарань у виді громадських і виправних робіт, а також осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням (ч. 3 ст. 13 КВК України).

Незважаючи на те, що чинний Кримінально-виконавчий кодекс України було прийнято у 2003 році, в якому закладено якісно нові засади виконання кримінальних покарань, на сьогодні в Україні фактично збережено радянську систему управління виправними закладами з притаманними їй рисами адміністративно-командного управління, що перешкоджає належному виконанню завдань, покладених на Державну кримінально-виконавчу службу України. У зв'язку з цим Указом Президента від 8 листопада 2012 р. № 631/2012 було ухвалено Концепцію державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України. До основних напрямків реалізації положень концепції відносяться:

- поліпшення умов тримання засуджених та осіб, узятих під варту;
- удосконалення системи охорони здоров'я засуджених та осіб, узятих під варту, підвищення якості медичної допомоги;
- підвищення рівня організації соціально-виховної та психологічної роботи із засудженими;
- модернізацію підприємств установ виконання покарань, а також удосконалення системи професійної підготовки засуджених;
- підвищення ефективності виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі;
- підвищення ефективності діяльності персоналу органів та установ виконання покарань тощо [4].

Література

1. Кримінально-виконавчий кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 11 липня 2003 р.; станом на 14 жовтня 2014 р. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>. — Назва з екрана.
2. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 9 грудня 2010 р. № 1085/2010. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010>. — Назва з екрана.
3. Положення про Державну пенітенціарну службу [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 6 квітня 2011 р. № 394/2011. — Режим доступу : <http://zakonO.rada.gov.ua/laws/show/394/2011>. — Назва з екрана.
4. Концепція державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 8 листопада 2012 р. № 631/2012. — Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/631/2012> — Назва з екрана.